ԵՒՐՈՊԱ

Քաղաքական Լուրեր

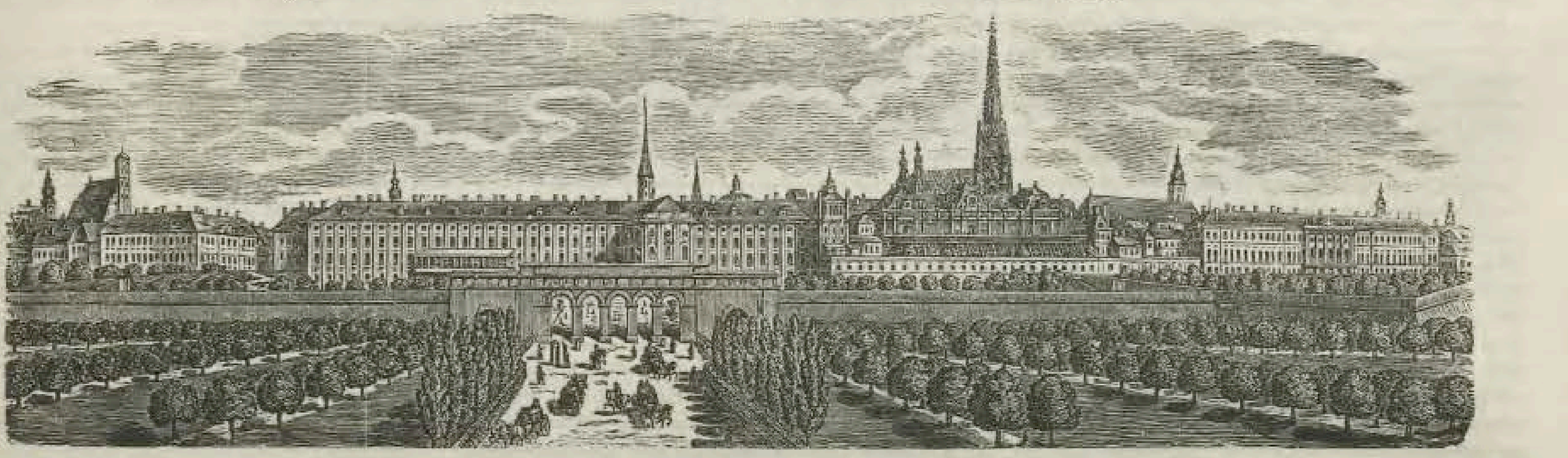

Թիւ 24 | 14 (2) ՅՈՒՆԻՍ | 1852

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

ԱՒՍՏՐԻԱ. Կայսրը Փեշթի մէջ։
ԳԱՂՂԻԱ. Օրէնսդիր ժողովքին մէկ նիստը։ Պր. Հէքէրէնին ճամբորդութիւնը։
ԱՆԳՂԻԱ. Գաղղիայի հետ փախած յանցաւորները ետ տալու գաղթը։ Լիվերփուլի ակադեմիային մէջ գիւղատնտեսութեան մը խորհրդածութիւնը առ առաջնաւ նաւերը։ Կայսերական վերայ։
ԳԵՐՄԱՆԻԱ. Մեծաբերդ ընկերութիւն։
ԲԵԼԳԻԿԻԱ. Պալատներէն փոխերէն խօսքը։ — Բելգիկոյի հետ գաշնքը։
ՀՌՈՎՄԱՅ ՏԵՐՈՒԹԻՒՆ. Վանդակաճանութեան ժողովները։
ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՏԵՐՈՒԹԻՒՆ. Եգիպտական խնդրոյն արդիւնք։ Յաջողութիւնք։
ԱՄԵՐԻԿԱ. Միացեալ նահանգին եկեղեցական ժողովը։
ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆՔ. ԱԶԳԱՅԻՆ. Արտասուաց Երգարանքն. Զ.
ԴԵՏՐՈՒԱԿԱՆ. Լուր. Խորոլեան, գաշերէց գաղղիական հասարակապետութեան։ (Շարունակութիւն։)
ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ ՎԷՊ. Վրէժխնդրութիւն. Գ.

ԱՒՍՏՐԻԱ

ՎԻԷՆՆԱ, ՅՈՒՆԻՍԻ 13

ՄԱՃԱՌՍՏԱՆ. Փեշթ, Յունիսի 6։ Երէկ կէսօրէն ետքը ժամը 5ին Մեծափառ կայսրը հոս հասաւ, եւ ժողովրդեան արտաքոյ կարգի ուրախութեամբ ընդունելով՝ անմիջապէս եկեղեցին գնաց, ուր Մաճառաստանի գերագահն նախագահ արքեպիսկոպոսը Ջէթի Լոտոտի գոհութեան երգը երգեց։ Ասկէ ետքը պալատը գնաց, եւ ժամը 9էն մինչեւ 11 քաղքին փառաւոր լուսաւորութիւնը տեսնելու ելաւ։ Մի եւ նոյն ժամանակ նաեւ Դանուբին մէջտեղը փերեկներ հրախաղ մ'ալ եղաւ։ Յաջորդ կէսօրէն յառաջ ամէն եկեղեցական եւ աշխարհական մեծամեծները, նաեւ մեծաւոր պաշտօնեայք ու քաղաքներէ եկող պատգամաւորութիւններ կայսեր ներկայացան եւ անոր զանազան բարեմաղթութիւններ ըրին։ Մեծափառ Միջնակայքին ամէն ատենի մարդկանց ցուցուցած քաղցրութիւնը՝ ժողովրդեան սրտին մեծ ազդեցութիւն ըրաւ։

Ամսոյս 7ին կէսօրէն յառաջ Մեծափառ կայսրը մեծ զօրահանդէս մ'ըրաւ, որն որ 6 ժամ տեւեց. վերջը քաղքին երրորդ տեղամ ժողովրդեան խնջոյքով յօժարութեամբ յառաջ տարաւ։ Նաեւ Միջնակայքին պատուոյն համար փառաւոր լուցկահանդէս մ'ալ եղաւ։ Ամէն տեղի մէջ ժողովուրդն իր Մեծափառ կայսեր արտաքոյ կարգի սէր եւ մեծարանք կը ցուցնէ։

Ամէն որ այսպէս այլեւայլ հանդէսներ ըլլալէն ետք՝ ամսոյս 10ին, Յոն մօրմէն եւ արեւան օրը՝ Մեծափառ կայսրը Թեմեշվարի հետ գնաց, որուն նման հեթ հանդէս շատ քաղքէ վեր Մաճառաստան եղած չէր։ — Ամսոյս 11ին կէսօրը կայսրը Փեշթէն ելլելով՝ սկսաւ Մաճառաստանի մէջ պտըտիլ։

ԳԱՂՂԻԱ

ՓԱՐԻԶ, Յունիսի 4։ Օրէնսդիր ժողովքին այսօր հրապարակական նիստ մ'ըրաւ, որուն մէջ քննութեան եղաւ այն օրէնքին վրայ՝ որ դրսի տէրութեանց մէջ գտնուող Գաղղիացի յանցաւորներուն վրայ պատիժ կ'որոշէ։ Առաջին խօսող եղաւ Պր. Պուլէ տը լ'Էօրթ, որն որ ըսաւ թէ մինչեւ հիմա եղած օրէնքին որոշումները բաւական են, որովհետեւ նոյն օրէնքն բոլոր բաւականին ընկերութիւնը կը պաշտպանէ։ Ին ալ յիշեալ այն նոյն օրէնքն ան ժամանակուան տէրութեան խորհուրդը զգուշութեամբ եւ հետեւելին քննեց։ Ցուց ցուցուց որ չէր ցաւ փոփոխութիւն մ'առաջարկել։ Իս խօսակցութեան մէջ գաշնքը զինքն ընդհանուր, ըսելով թէ խօսողն իրաւունք եւ բոլոր բաւականին ժամանակ ունեցած յանձնաժողովական ժողովքին այլեւ փոփոխութիւն մ'առաջարկելու։ Եւ թէ իրք, գաշնքը, չկրնար այսպիսի զատապարտութիւններ հերքել խօսողին, որովհետեւ իր իրաւանց մէջ սեղմուած մը չէր։ Յետոյ Պր. Պուլէ պատասխանեց թէ նրնայ ըլլալ որ գաշնքերուն ալ քնին իրաւունքն անհնարին եղանակաւ մը չսեղմուած երեւայ, բայց իմ աչքիս՝ սեղմուած կ'երեւայ։ Մեր վրայ գրուած զլթաները՝ գաշնքերուն հանդուրժող կրնան ըլլալ, բայց թերի շատ ծանր են։ Իս խօսքին վրայ Ժողովականը սկսան բարձրաձայն ծիծաղել։ Պր. Պուլէ խօսքը յառաջ տանելով ըսաւ. «Նոր օրէնքը կ'ուզէ վերցնել, ան սկզբը՝ որն որ կ'ըսէ թէ «Գաղղիացի օրէնքը զԳաղղիացին ամէն տեղ կը պաշտպանէ», եւ անոր տեղ ուրիշ սկիզբ կ'ուզէ դնել, որն որ կ'ըսէ թէ «Գաղղիացի օրէնքը զԳաղղիացին ամէն տեղ կը հալածէ»։ Իս նոր օրէնքը նաեւ բռնաւորական կը գտնեմ, որովհետեւ՝ ըստ գաշնքի Գաղղիացին, տասնց զինքը լսելու եւ տասնց կանչելու՝ կը դատապարտէ։ — Նոյն օրէնքին պաշտպանները Պր. Վէնտէ ցուցուց որ հիմն յառաջ խօսողն կը զիջողութիւնները յանձնաժողովական ժողովքին չտեսաւ։ Իրք աս բանս իրքն անարգանաց նշան մ'առաւ։ Ասկէց վերջը օրէնքին իւրաքանչիւր յօդուածներուն վրայ քննութիւն եղաւ եւ ի վերջ ձայնի բովանդակ օրէնքին վրայ քուէարկութիւն ըլլալով, 5 քուէի դէմ՝ 191 քուէով բոլորն ընդունուեցաւ։

— Հիմա փարիզի եւ ընդհանրապէս Գաղղիոյ մէջ քաղաքական լռութ չարութիւն մը կայ. աս ժամն ամենուն բերանը կը պտըտի Պր. Հէքէրէնին ըրած ճամբորդութիւնը, որն որ մանաւանդ գաշնքերէց իշխանին մանրամասն յանձնաժողովութեամբը Հիւսիսային տէրութեանց, այս ինքն՝ Աւստրիայի, Պրուսիոյ եւ Ռուսի արքունեաց այցելութիւն ըրաւ։ Իրեն նոյն արքունիքներէն եղած ընդունելութեան եւ անոնց վախճանին վրայ լրագիրները այլեւայլ եղանակաւ եւ իրարու հակառակ տեղեկութիւններ տուին, որոնց մէջէն մէկը Աւգսպուրկի ընդհանուր լրագիրն Մայիսի 28ին փարիզէն առած լուրը կու տայ, առանց ստուգութեանը երաշխաւոր ըլլալու։ Երեւելով Եղիշեան պալատն եղած կայսրահանդէսին մէջ անհանգստու նաեւ ծերակուտի անդամ Պր. Հէքէրէն, որն որ օր մը յառաջ իր Հիւսիսային տէրութեանց արքունիքներէն ըրած ընդունական ճամբորդութենէն փարիզ դարձած էր։ Պր. Հէքէրէն ատենն դեմք մը կը ցուցնէր եւ ատենը զինքն լսելու թեամբ կը խօսէր թէ իր առաքելութեան վախճանին գլխովին հասած է։ Իր առաքելութեան նպատակն էր՝ մանրամասն ձանիով Հիւսիսային երեք մեծ տէրութեանց ծանուցանել թէ կայսրութեան նորոգութիւնը կարեւի վիճակած մըն է, որն որ աս ատրուցին ընթացքին մէջ ալ կրնայ սպասուիլ. որովհետեւ ծերակուտին կամքն է աս նամին վրայօքէն յառաջ աս բանիս սկիզբը մ'ընել։ Անոր համար գաշնքեց իշխանէն Պր. Հէքէրէնին յանձնուեցաւ որ քննադատական վճռութիւններէ խօսի ասոր համար՝ Հիւսիսային երեք տէրութիւններէն յարգարարութիւն մը խնդրէ, որ կայսրութեան նորոգութեան նկատմամբ իրենք ինչ ընթացք բռնելու կը խորհին։ Կ'ըսուի թէ պատասխանը շատ հանդարտիչ եղած ըլլայ, որովհետեւ իրեն սրտասրբան սրտուած է որ Գաղղիայի ներքին գործերուն մէջ չենք ուզեր խառնուիլ, եւ մինչեւ հիմայ եղած ազգաց իրաւանց կարգադրութեանց մէջ ամենեւին փոփոխութիւն մը չենք ուզեր խափել, քանի որ Գաղղիան հանդարտութեան եւ խաղաղութեան երաշխաւորութիւն կու տայ, ինչպէս որ մինչեւ հիմակ բրաւ։ Գաշնքերեց իշխանին ծերակոյտ եւ մանրամասն նոյն անձինքները կը հասատեն որ աս բանս ասոյք է։

ԱՆԳՂԻԱ

ԼՈՆՏՈՆ, Մայիսի 28։ Մոռնինկ Փոստ հաստատութեամբ կը ծանուցանէ որ Անգղիայի եւ Գաղղիայի մէջ իրարու երկիր փախած յանցաւորները ետ տալու գաշնադրութիւն մ'եղաւ եւ արքենատարագրուած ալ է. անսարակոյս մանկը Անգղիայի պաշտօնեայք զանիկա խորհրդարանին առջեւը պիտի դնեն։ Արդէն 1843ին Լորտ Լպըրտին Գաղղիայի հետ այսպիսի գաշինք մ'ըրած էր, բայց ամենեւին ի գործ չդրուեցաւ։ Աս պատճառաւ Գաղղիա հիմայ նորէն աս բանիս համար Լոնտոն մասնաւոր գործակալներ խրկեց, որպէս զի Լոնտոնին գաղթից մէջ եղած պակասութիւնները լրացնելով՝ գաշինքը նորէն հաստատեն եւ գործածելայ ընեն։ Մոռնինկ Փոստ կ'ըսէ թէ աս բանիս կատարման համար հիմայ շատ գործնական չափաւորութիւններ եղան, եւ կ'ըսուի որ նաեւ Բրուսիա եւ Հոլանտա Անգղիայի հետ այսպիսի գաշինք մը հաստատել կ'ուզեն։

— Ամսոյս 1ին Լիվերփուլի նոր ցորենի ակադեմիային մէջ մեծ գժբախտութիւն մը պատահեցաւ։ Ակադեմիան մեծ շէնքը ատարել լմնցուած էր, որովհետեւ նոյն օրը Պր. Մոդէնքի եւ Պռաուներ պաշտպանողական կոչնականութեան ընտրողները հոն պիտի գային։ Հազիւ թէ ատոնց գալէն ետքը 10 րոպէ անցաւ, յանկարծ սրահին յատակին միջավայրը քակուեցաւ եւ 8—9 ոտնաչափ խորունկ տեղ մ'իյնաւ։ Ընտրողք ճամբորդներէն մէկ քանին արիւն թաւալուելով՝ ինկողներուն դրաւացին որ հանդարտ կենան, վասն զի փախչելու ջանք ընելը՝ մեծ վնասներու պատճառ կրնար ըլլալ։ Բարեբախտութեամբ վերէն ինկողներուն մեծ վնաս մը չեղաւ. միայն նոյն սրահին տակը գտնուող երկու բանուորք վիրաւորեցին տակ մնալով՝ մեռան, ինչպէս ուրիշ

բանտուր ու ձի մ'ալ կորսնցուց եւ զեւ. ինչ եղածներն յայտնի չէ։

— Էս տարւան պէտ ռնդոյծ եւ գաւառի խորհրդականացի ժողով շատ քիչ պատահած է։ Պատրաստուած խորհուրդը 4 ամիս է որ նիստ կ'ընէ եւ հազիւ 20 ընդհանուր խորհրդականացի արդիւնք հաստատութեան համար թագաւորացի ... մէջ ալ եւ ոչ մէկ երեւելի բան կայ։

— Վոյոն լրագիրն աս լուրերը կու տայ Նայենպուրկի նկատմամբ եղած գեղապանական խորհրդին վրայ, որուն համար շատ ժամանակէ վեր կը խօսուէր։ Ընդ գիա աս գործողութեան առաջին սկզբն եղաւ, եւ Լորտ Մալմզպուրի յանուն Բրիտանական կառավարութեան ու Բրուսիական գեսպանին՝ Աւստրիայի, Գաղղիայի եւ Ռուսի դեսպանները հրաւիրեց որ Նայենպուրկի իշխանութեան եւ գաւառին ժամանակ դրիցը վրայ խորհին։ Ընդհանրապէս Բրուսիոյ թագաւորին նոյն գաւառին վրայ իրաւունք ունենալը պիտի ընդունուի։ Կ'երեւայ որ Մայիսի 24ին եղած արձանագրութիւնն աս հիման վրայ շինուած եւ ստորագրուած ըլլայ։ Կը կարծենք որ Բրուսիայի դեսպանը հրաման ընդունած է որ ծանուցանէ թէ աս իր իշխանին Նայենպուրկի վրայ իրաւունք ունենալն ընդունուելը, որն որ Հելուետիայի հետ ըլլալու խռովութեանց հիմը պիտ'որ ըլլայ, Բրուսիայի թագաւորին իր իրաւունքն ուրիշ միջոցով ձեռք ձգելու ջանքէն պիտ'որ արգիլէ։ Աս հիման վրայ չորս տէրութիւններն ալ Բրուսիայի թագաւորին նոյն գաւառին վրայ իրաւունք ունենալն ընդունեցան, եւ անիկա ձեռք բերելու համար գործածելու միջոցներուն իրենց հաւանութիւնը տալու պարտաւորութիւններ յայտնեցին։ Զատ գրուածի մը մէջ Բրուսիայի թագաւորը կը խոստանայ որ աս գործողութեան ատեն ամենեւին իր իրաւունքը ձեռք ձգելու համար ուրիշ միջոցի ձեռք չիզարնէր։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

ՖՐԱՆՔՖՈՐԹԷՆ վերջին յեղափոխութեան ատեն շատ տեղեր Մեսելց ընկերութիւն անուամբ յեղափոխական ժողովներ գրուած էին։ Մյասըս Պէտ-Ճին պէտ-ք բռնած լրագիրը նոյն քաղքին մէջի Մեսելց ընկերութեան սահմանադրութիւնը կը հրատարակէ։ Մեսելց ընկերութեան նպատակն է ներկայ յեղափոխութեան մեծ գործոյն՝ օգնութիւն մատուցանել, իսկ ընկերութեան նշանաբանն աս է. Ամէն նախատանաց տար, եւ տար մինչեւ ցմահ, բայց միայն մատնիչ մ'ըլլար։ Երէ որ մէկն ընկերութեան մէջ մտնել ուզէ, պէտք է որ նախ հետեւեալ հարցումներուն հաւանելով պատասխանէ։ «Ա. Կրնա՞ս լռել, թէպէտ արդեամբ արդարութեան ատենին ալ դէմը խոստովանելու ստիպէ, թէ կապանաց ըլլայ, թէ շղթաներով, թէ բանտով եւ թէ խարազանաւ։ Բ. Կրնա՞ս անկեղծութեամբ եւ հաւատարմութեամբ զրուցել որ դուն աս բանիս մէջ ոչ ստախօսութեան ոգեւոր եւ ոչ պէտեան քաղաքական որխոց եւ բանի մը ... կը գնես։ Գ. Կարեւոր կրնա՞ս զրուցել որ Մեսելց ընկերութեան պէտքերուն կարգադրութեանց կը հետեւիս, եւ թէ եւ ոչ մէկ ատենի ընկերութենէն ելլել կ'ուզես։ Դ. Հարկաւորութեան եւ վտանգի մէջ, այս Իերըն մեր հակառակորդաց պատերազմին ատենը՝ Մեսելց ընկերութեան մէջ եղող եղբայրներուդ կենացդ կը պաշտպանե՞ս»։ Ասկից ետքը նորեկը հրապարակաւ իր պատուոյն վրայ խոստում կու տայ։ Ընկերութեան անդամ ընդունիլը՝ հասարակօրէն բաց օդի մէջ եւ միայն երեք կամ չորս անդամներու առջեւ կ'ըլլայ, որպէս զի նոր անդամն ընկերութեան ուրիշ անդամ ունենալուն վրայ տեղեկութիւն չունենայ։ Ընկերութեան անդամներուն պատուիրուած է որ միշտ լուծրադահով, զէնքերով, ատրճանակներով եւ դաշոյններով զինուած ըլլան։ Բանտարկուած դարբնի մը խոստովանութենէն կ'իմացուի որ իւր միայն 50 դաշոյն շինած է։ Ընկերութեան անդամներուն թուոյն վրայ, որն որ իր գործակից քաղաքացւոց, արհեստաւորաց ու հաշուակալ ունի, հաստատուն բան մը չիգիտցուիր։ Խորհրդի նստելու ատենները սեղանի վրայ երկու դաշոյններու մէջ միշտ մեռելի գլուխ մ'ալ կը գտնեն։

ՍԱՐԴԻՆԻԱ

ԹՈՒՐԻՆ, Մայիսի 28։ Պաշտօնէից նոր գործին գլխաւորը Պր. Տ'Ազէլիօ մարդս խորհրդարանին մէջ ճառ մը խօսեցաւ, որով պաշտօնէից ժողովքին կազմութիւնը ծանոյց։ Աս ճառը խաղաղութեան յարատեւութեան վրայ կենաց ըլլալուն, եւ խօսք ալ շատ հանդարտեցուց։ Ճառին գլխաւոր նիւթը՝ հետեւեալն է։ Կարծեաց տարբերութեան համար պաշտօնէից ժողովքն իր հրաժարականը տուաւ։ Աս տարբերութիւնը չէ թէ սկզբանց վրայ էր, այլ միայն նոյներուն գործադրութեան եղանակին եւ ձեւոյն վրայ։ Թագաւորը մեր հրաժարումն ընդունեցաւ, եւ ինծի յանձնեց որ նոր պաշտօնէից գահլիճ մը կազմեմ։ Ես իմ տաղտկութեանս դէպ վիճակն ու իմ ակար զօրութիւնս լաւ ճանչցի, բայց միանգամայն իմ բարի կամքս ալ իր առջեւը դրի։ Թագաւորին թագաւորն ինծի պատասխանեց թէ բարի կամքն իրեն բաւական է. ես ալ ասոր վրայ յանձն առի իշխանիս ինծի առաջած ծանր հոգը։ Պաշտօնէից քաղաքականութիւնը փոխուած չէ, միշտ նոյն կը մնայ, որն որ է թէ ներքին եւ թէ արտաքին նկատմամբ խոստացուած հաւատարմութեան խիստ պահպանութիւնը, նորոգութեանց ձամբուն վրայ հաստատութիւն եւ միաբան անխախտութիւն։ Վերստին ըսենք աս բարձր եւ ազնուական հաւատարմութեան վրայ՝ որն որ երբեք դէմք չիթողուց, եւ որն որ երկրին պաշտպանն է, եւ դարձեալ փառք ենք ժողովրդեան եւ խորհրդարանին օգնականութեան վրայ, փառք ենք մեր հին ու նոր բարեկամներուն վրայ։ Թէ որ մեր յոյսն ու ակնկալութիւնը գործքով չարդարանալու ըլլայ, ան ատեն մեծափառ թագաւորին կ'աղաչենք որ հասարակութեան գործքերուն վարչութիւնը մեզմէ աւելի զօրաւոր անձինքներու յանձնէ։ Ինչ եւ իցէ գլխաւոր մէջ մեր գիտութեամբ ըլ հրաժարելով՝ կարծենք թէ լեցուցած կ'ըլլանք ան պարտաւորութիւնը՝ զորն որ իշխանին եւ ժողովրդեան վստահութիւնը մեր վրայ դրաւ։

— Պոլոնի, Յունիսի 2։ Բիէմոնթէզէ լրագիրը Սարտինիայի եւ Բելճիքայի տէրութեանց մէջ եղած դաշինքները կը հրատարակէ, որոնք հասարակաց յանցաւորները փոխադարձ ձեռք տալու վրայ են։

ՀՌՈՄԱՅԻ ՏԷՐՈՒԹԻՒՆ

ՀՌՈՄ, Մայիսի 31։ Ժողովրդեան Աւոռ լրագիրը Սրբազան Քահանայապետին մէկ հրամանագիրը կը հրատարակէ, որուն զօրութեամբ, Պիոս Եւթն ժամանակը վերցուած վաճառականութեան ժողովքներն (Università de' commercianti) եւ արհեստաւորաց ասանձին ընկերութիւնները կրկին նորէն կազմուին։ Բոլոր աս ժողովքներն ու ընկերութիւնները, յարմար եւ տէրութենէ հաւանեալ ժողովքի մը վերատեսչութեան տակ կը դրուին, եւ աս ժողովքին գահերէցը՝ Հռոմի փոխանորդ Կարդինալը կ'ըլլայ. նոյնպէս ամէն ընկերաց պատուոյ թիւն կը տրուի որ Սրբազան Քահանայապետէն Ծիրանաւոր մը կարենան խնդրել իբրեւ պաշտպան։

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՏԷՐՈՒԹԻՒՆ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ, Մայիսի 24։ Ժուռնալ տը Գոնսթանթինօբլ լրագիրը կ'ըսէ որ Եգիպտոսի Ուէլի Իրահիմ 21ին Կոստանդնուպոլէն Աղեքսանդրիա գացեր է, եւ Դրան կողմանէ ատենական-երկրաւորական խնդիրներուն կարգաւորութեան հաստատութեան թուղթը տարեր է. մինչդեռ Փուատ Էֆէնտիին ալ պարապութեան թուղթ մը գացեր է որ մայրաքաղաքը դառնայ, որովհետեւ իր պաշտօնը կատարեալ եղած լմնցած է։ Կը կարծուի որ աս երեւելի անձը 15—20 օրուան մէջ դառնայ։

— Հայէպէն կը ծանուցանեն որ տէրութեան զօրքը շատ ապստամբներուն վրայ, մինչեւ նախ Լաթաքիի ապստամբ լեռնցի ժողովրդեան վրայ արդիւնաւորութիւն մ'ըրած է, եւ քաղքին մինակար եղող շրջակաց Արաբացւոց ապստամբ ցեղերուն մէջ հանդարտութիւնը հաստատած է։ — Երկու տարի յառաջ մեծ յեղափոխութեան ատեն Հալէպ կործանուած եկեղեցիները տէրութեան հրամանաւ նորէն շինուեցան։

ԱՄԵՐԻԿԱ

Մ'ՈՒՈՐՔԻ նահանգներուն մէջ ուղղափառ անցեալ ամսոյն 9ին ազգային եկեղեցական ժողով սկսաւ Պալթիմոր քաղքը։ Ամերիկայի պարզկները աս երեւելի հանդէսին մանրամասն տեղեկութիւններովը լի են։

"Նոր Եորքի Լուրեր" Մայիսի 10ին աստնկ կը գրէ։ Երէկ կիրակին օրը, կէսօրէն յառաջ ժամը 10ին աւագարանի երէցները եկեղեցական զգեստով եպիսկոպոսական պալատէն թափօրով մայր եկեղեցին գացին։ Ընդհանուր բազմութիւն ուղիղած խաչ կ'երթար, որուն ետեւէն արքեպիսկոպոսներն իրենց օգնականներով, երգիչները, քահանայք, արքեպիսկոպոսնք եւ եպիսկոպոսունք կարգաւ կու գային, ամէնքն ալ իրենց աստիճանին համեմատ եկեղեցական հարուստ զգեստներ հագած։

Պալթիմորի Լրագիրն ալ հետեւեալ կերպով կը խօսի։ Առտուան ժամը 7էն ժողովուրդը սկսաւ եկեղեցին լեցուիլ. 10ին ամէն նստարանները բռնած էին, մէկ կողմանէ ալ հազարաւորք կու գային ժողովրդեան մէջ կը մտնէին։ Եկեղեցւոյ անդամները մեծ պարկեշտութիւն ու խորին մեծարանք կը յայտնէին։ Ընդհէն հետաքրքիր բազմութիւնը բարձր տեղուանք կ'ելլէին։ Մայր եկեղեցին տանը ճամբաներն ամենէն բազմամբոխ էին, պատուհանները, պատշգամները, անդրանի յարկերը բազմութեամբ լեցուած էին։ — Ժողովքին մէջ 6 արքեպիսկոպոս,

26 եպիսկոպոս եւ խմբ մը ուրիշ եկեղեցականք կային որոնք երբեք առանձ մէկտեղ եկած չունէին։ Նախ՝ 6 յանձնարարական ժողովքի բաժնուեցաւ, որոնք ամէն օր կէսօրէն յառաջ խնդրական նիւթերուն վրայ առանձինն մէջերնին խորհելէն ու խօսելէն ետեւ՝ կէսօրէն ետքը նոյները բոլոր ժողովականներուն առջեւը պիտի դնեն։ Կանխաւ մէկ եկեղեցւոյն ծանրակշիռ նիւթերն աս կերպով կը լուծուին, բայց ի գործ չեն դրուիր՝ մինչեւ որ ժողովքին գործքերը Ս. Քահանայապետին առջեւ դրուին ու առաքելական դահէն հաստատուին։

Արդ՝հետեւ մինչեւ հիմա Միացեալ նահանգներուն մէջ, նահապահ կամ Ս. Քահանայապետի փոխանորդ չկար, աս պաշտօնը Ս. Քահանայապետն ազգային ժողովքին գահերէց՝ Պալթիմորի արքեպիսկոպոսին տուաւ։

Պալթիմորի առաջին գաւառական ժողովքը 1829ին եղաւ։ Ան ատեն նոյն քաղքին արքեպիսկոպոսը՝ բայց երեք օգնական եպիսկոպոս եւ մէկալ մէկ եպիսկոպոս ունէր։ Յամեւշորս տարի ետքը երբ որ նոյն գաւառական ժողովքը նորէն գումարեցաւ, 1843ին 17 եպիսկոպոսք կային։ Հիմակ՝ որ հազիւ տասը վրայ 9 տարի անցած է, նոյն եւ ազգային գաւառական ժողովքին մէջ եպիսկոպոսներն առաջինին կրկնապատիկն են։

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆՔ

ԱԶԳԱՅԻՆ

Արշալոյս Արարատեան։

Զ.

ԱՐՏԱՇԷՍ Արտաւազդին վրայ ի բնէ շատ սէր ունէր. Սամեդինին անիկէ շատ աւելի, անոր համար թէ մէկը թէ մէկալը գինքը այսպէս կ'ուզէին. բայց Արտաշէս արդարութեան կողմը հակելով՝ երբ որ կինը առջեւ վրայ էր, մինչեւ ի մէկ Արտաւազդ իր խաբէներն արշինքը ու բերանը բացաւ, որով դարձ եկեղեցի առնեն անոր ձայն։ Արտաւազդայ խաղաղութեան մէկ մասն աս էր։ Արտաշէս, գինովցած ըլլալ որ անմեղ էր։ Ըս է մեծ չարչարանքս ու կրած անիրաւութիւնս, որ խօսելու տպաւ չեմ եւ անմեղութիւնս յուցընելու չէք տար։ Սատուրիկ, Սամեդինիկ, մեծ ցաւ մ'է առնել արտա, խիստ արհամարհանք է՝ զիս չարութեան գործիք կարծել։ Եթէ զՄաժան մեռցընել ուզէի, գիւղին ճամբով, պատերազմի մէջ զինքն իր բախտին թողուլ կու տայի։ Բայց աս ձեւը Արտաւազդին ներկայութիւնը՝ պահեցէք որդիքս, Արտաշէս։ Ձերծմ պակաս մեզ չունեի։ Թէ որ զիս չարամտութեան սիրով ամենայն ինչ տարակուսի մէջ կը մտնէ, դուն նախ Արտաշէս, գէմ կ'ելլես. թագաւորին աչքէն ելլել եւ եւ՝ մեր ատենը ալ ատելի կ'ըլլամ։ Ո՞վ հայր, յառաջուան սիրելի զաւկիդ ինծի դէմ կը տնանիմ, հիմա զարմանալի կ'երեւայ։ Գիտցած ըլլար, որ ատ միմիակը զիս չիգամասպարանելու ամենայն եմ։

Իսկոյնի թէ, լռաւ Սամեդինի։ Թէ որ յանցաւոր չես, կասկածները յառաջ ուրիշներուն ու քու կերպարանացդ յուցուցած անձնատուութիւնները հերքէ։ Բայց բան մ'ըսեմ գինքի, լսէիր՝ նէ՝ յանցաւոր կ'ըլլար. անէնն ալ գինքի դէմ կը խօսին, դուն ալ խոնարհ աւելի յանցաւոր կ'ըլլաս. ուրեմն զիջիր, դուն խոստովանիր գթութիւն կը գտնես։ Լաւ. մահուանդ թէ խօսէ, բայց ի թողութիւն խնդրելու խօսքեր արտաբերելու աս կերպով գիտեր կրնաս ազատել։ Դուն ալ միմիակի հասար. իսկ Մաժան զինչ եւ ոչ չիզաստեր։ Ո՜հ, ինչ բանի. Արտաւազդ. զՄաժան խորհեցիր, որպէս զի գուն ալ անոր եղածէն երթաս։

Սամեդինիկ հօր զՄաժան յիշելով անոր վրայ սկսաւ արտասուել։ Ո՜հ, Մաժան, Մաժան, բաւ։ գինչ ալ վերջը ասոր պիտ'որ ըլլաս եղեր. քալանդերեն վրայ չունիս. կենդր՝ ոչ կեանք չէ. հանդարտած ծովուն ցուրտէն մէջն ես, ուսկից ազատելու համար՝ ոչ առողջ եւ ոչ յոգնած մարմին կրնայ բերել։ Մաժան, քու բախտիդ ինչ անուն տամ. թողլով այս մեզի փոխարինել, եւ ոչ դառնալու չունիս. սուր ու օրորդ ընթացքով մը Կարմիրի նաւը, գծափը կ'իջար։ Եւ ոչ երթալի յանկուցական թշնամութեան մէջ հանդչէիր։ Արտաւազդ, ուրէն զիս, լման թէ զՄաժան մեռցուցիր։ Ո՜հ, հայր, թեշնամի դիր, զինք աս երկիրն ցնցէլ կ'ուզէ՛ք։ Զէ, չէ, դպարք, Ե՛րկիրը, դպարք դինը. Պզտուանիս տանը մի խոցեր։ Մէրաժամանակէն շատերը դարձն, եւ անոնց երեսներն ալ մեծնալով կը դարձանես, նորանոր արտասուքի նշաններ կը տեսնեմ։ Արտաւազդայ վէճը մեկի վրայ կախուած է. Արտաշէս հրամանը ու անհանգիստ եղած։ Զարհուրանք գումարը խորհուրդ մտքերուս մէջ մը կրկնուած է. եթէ ժողովներն խնդրելու ըլլան, եւ մեր որ փոխերիմ նէ, պէտք է որ տանիլ մնամ։

Ըսաւ. բայց Արտաշէս անոր ոտքերուն միտ դնելով Արտաւազդ, կանչեց, ամէնուքին տարակուսը վրայ որ զիս զինք կեանք խօսել եւ ոչ ալ դրկեց։ Անմեղ մարդու խուլը է, մեծ յանցանքներու մէջ մնալով՝ իրը զինքը

ՊԱՏՄԱԿԱՆ

(Շարունակութիւն, Տես թիւ 11, 13, 16 ու 21)

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ՇՈՒԿԱՅԻ ԴՐԱՄԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

ՎԻԵՆՆԱ, ՅՈՒՆՈՒԱՐ 12

Ամստերտամ 100 ընթացիկ ֆլորին	$259\frac{7}{8}$	ամս. ժամկ.	2	ամս.
Աւգսպուրկ 100 ընթացիկ ֆիորին	$119\frac{7}{8}$	"	$\frac{1}{2}$	"
Լիվորնոյ 300 Թոսկանի լիրայ	—	"	2	"
Լոնտոն 1 լիրա ստեռլինի	11.54	"	1	"
Համպուրկ 100 մարկա պանքոյ	264	"	2	"
Մարսիլիա 300 ֆրանք	$140\frac{1}{2}$	"	2	"
Միլան 300 աւստրիական լիրայ	$119\frac{1}{2}$	"	2	"
Փարիզ 300 ֆրանք	$140\frac{1}{2}$	"	2	"
Պուքրէշ. ռումանի 120 փարա	115	"	3	"
Պոլիս (Յունուար 7) 377—380 փարայ	1	"	31	օր